Poštarina plaćena u gotovom

Vjesnik
biskupije đakovačke

God. VI. Đakovo, prosinac 1953. Broj 12

FULGENS CORONA

Bog je okrunio prečisto čelo Djevice Bogorodice sjajnom i slavnom krunom. Čini nam se, da se ta kruna još više sjaji, kad se sjetimo dana, kako je pred sto godina Pijo IX., Naš Predšasnik blage uspomene, okružen veličanstvenim brojem kardinala i biskupa, nepogrešivom svojom apostolskom vlašću proglasio, objavio i svečano definirao: „Nauka, prema kojoj je Blažena Djevica Marija od prvog časa svog začeća, po jedinstvenoj milosti i povlastici svemogućega Boga i poradi budućih zasluga Isusa Krista, Spasitelja ljudskoga roda, očuvana i izuzeta od svake ljage istočnoga grijeha, — od Boga je objavljena nauka i prema tome je svi vjernici moraju čvrsto i nepokolebivo vjerovati“ (Dogmatska bula *Ineffabilis Deus*, od 8. prosinca 1854.).

Cio katolički svijet primio je radosno Papinu odluku, koju je već dugo i željno očekivao. To je bio uzrok, da je porasla pobožnost vjernika prema Svetoj Djevici, a ta je pobožnost jedan od najplodnijih izvora za obnovu kršćanskog života. U isto su vrijeme doživjeli novi polet znanstveni radovi, koji su imali bolje osvijetliti dostojanstvo i svetost Majke Božje.

Čini se, da je sama Blažena Djevica Marija htjela na neki način čudom potvrditi odluku, koju je Zastupnik njenog Sina na zemlji izrekao uz odobrenje čitave Crkve. Jer nisu još prošle ni četiri godine, kad se Sveta Djevica ukazala skromnoj jednoj i čistoj djevojci, u Masabjelskoj spilji, u jednom francuskom selu, podno Pirineja. Djevica se ukazala u mlađahnoj i prijaznoj slici. Imala je bijelu haljinu, bijeli ogrtač i modar pojas. Kako je djevojka uporno molila, da sazna ime One, koja joj se dostojala ukazati se, Ona podiže oči k nebu i uz blagi osmijeh reče: „Ja sam Bezgrješno Začeće“.

Vjernici su vrlo dobro shvatili zamašaj ovoga događaja. Nebrojeni su hodočasnici iz svih strana svijeta dohrlili k Lurdskoj Spilji, osvježili ondje svoju vjeru, raspalili svoju pobožnost i odlučili uskladiti svoj život s kršćanskim zapovijedima. Na tom su istome mjestu često postigli svojim molitvama čudesa, koja su izazvala opće udivljenje i potvrdila, da je Bog ljudima jedino dao katoličku vjeru i da jedino nju odobrava.

Ovo su naravno posebno shvatili rimski Biskupi. Oni su obdarili duhovnim povlasticama i obasuli svojom dobrohotnošću divni hram, što ga je ondje za nekoliko godina podigla pobožnost svećenstva i kršćanskoga puka.

I. DOGMA O BEZGRJEŠNOM ZAČEĆU

Kad je Naš Predšasnik u gore navedenom Apostolskom Pismu definirao, da ovu točku kršćanske nauke vjernici moraju vjerovati čvrsto i vjerno, on je samo brižljivo sakupio i svojim autoritetom potvrdio glas Otaca i glas cijele Crkve, što su ga do njega donijela stoljeća počevši od prvog razdoblja.

Dogma

Temelj se ovoj nauci nalazi prije svega u Svetom Pismu. Nakon nesretnog pada Adamovog, Bog, Stvoritelj svega, upravlja zmiji na-

pasniku i upropastitelju riječi, što ih mnogi Oci i Naučitelji Crkve, kao i brojni uvaženi tumači, primjenjuju na Djevicu Bogorodicu: „Stavit ću neprijateljstvo između tebe i žene, između tvoga potomstva i njenog potomstva“ (Gen 3, 15). Jer, da je Blažena Djevica Marija u bilo kojem času ostala bez milosti Božje, zahvaćena u svom začeću nasljednom ljagom grijeha, makar u onom vremenskom razdoblju, — kakogod kratko ono bilo, — između nje i zmije ne bi bilo vječno ono neprijateljstvo, koje se spominje od prvotne tradicije sve do svečane definicije Bezgrješnog Začeća Djevičina, nego bi radije bila neka njena podložnost.

Osim toga Presveta je Djevica pozdravljena izrazima: „milosti puna“ (Luc 1, 28) ili Κεχαριτωμένη i „blagoslovljena među ženama“ (Ibid 42). Ove riječi jasno nagoviještaju, što je i katolička tradicija uvijek tako shvaćala: „Svečani ovaj pozdrav, dotada jedinstven i nečuven, pokazuje nam Majku Božju kao sjedište svih Božjih milosti, ukrašenu svim darovima Duha Svetoga. Štoviše, ona nam se ukazuje kao gotovo beskrajna riznica tih istih milosti, kao nedokučivi ponor milosti, tako da nikada nije bila podvrgnuta prokletstvu“ (Bula *Ineffabilis* Deus).

Ovu su nauku jasno naučavali Oci već počevši od prvotne Crkve, i to bez ikakva prigovora. Oni tvrde, da je Blažena Djevica bila ljiljan među trnjem, posve netaknuta zemlja, bezgrješna, uvijek blagoslovljena, slobodna od svake zaraze grijeha, neraspadljivo drvo, uvijek bistri izvor, jedina i jedinstvena kći ne smrti, nego života, klica milosti, a ne srdžbe, bezgrješna, apsolutno bezgrješna, sveta i tuđa od svake grješne ljage, ljepša od ljepote, svetija od svetosti, ona, koja je — izuzevši Boga — nad svima i koja je po naravi ljepša, milija i svetija nego Kerubini i Serafini sami i sva anđeoska vojska (*ibid.*, *passim*).

Ako promatramo brižljivo kako treba, ove pohvale Blažene Djevice Marije, tko bi se usudio ustvrditi, da Ona, koja je čišća od Anđela i koja je bila čista u svako vrijeme, ne bi bila u svakom, pa i najkraćem času svog života izuzeta od svake vrsti grješne ljage? S pravom se dakle sveti Efrem obraća božanskom njenom Sinu ovim riječima: „Uistinu, Ti i Tvoja Majka jedini posjedujete posve savršenu ljepotu. Jer ni u Tebi, Gospodine, ni u Tvojoj Majci nema ni najmanje ljage“ (*Carmina Nisibena*, ed. Bickell, 123). Iz ovih riječi jasno proizlazi, da među svim svecima i svim sveticama ima samo jedna, za koju se može ustvrditi: kad se radi o bilo kojem grijehu, o njoj ne može biti govora.

Majka Božja morala je biti posve čista

Osim toga, jedinstvenu ovu povlasticu, koja nikome drugom nije dana, ona je dobila od Boga zato, što je uzdignuta na čast Majke Božje. Uistinu, uzvišena ova misija, svečano utvrđena i definirana na Efeškom saboru protiv nestorijevske hereze (cf. Pijo XI., Enc. *Lux veritatis*, A.A.S., vol. XXIII, p. 493 sq.), i od koje se, kako se čini, uzvišenija ne može zamisliti, zahtijeva puninu milosti Božje i dušu izuzetu od svake ljage, jer ta služba traži najuzvišenije dostojanstvo i najuzvišeniju svetost nakon Krista. Štoviše, čini se, da iz ove uzvišene službe Majke Božje izviru kao iz sakrivena i posve čista izvora sve povlastice i sve milosti, koje tako izvanredno rese njenu dušu i njen život. S pravom naime izjavljuje sveti Toma Akvinski: „Zbog toga, što je Blažena Djevica Majka Božja, ona posjeduje na neki način neizmjerno dostojanstvo, radi toga, što je Bog neizmjerno dobro“ (cf. Summa Th., I, q. XXV, a. 6, ad 4). A slavni jedan pisac razvija i tumači istu ovu misao ovim riječima: „Blažena je djevica . . . Majka Božja. Ona je dakle tako čista i tako sveta, da se nakon čistoće Boga ne može veća zamisliti“ (Corn. a Lapide, in Matth., I, 16).

Promislimo uostalom pažljivo i promotrimo posebno vrlo žarku i vrlo nježnu ljubav, kojom je Bog pratio i bez sumnje uvijek prati Majku jedinoga svoga Sina. Kako onda možemo zamisliti, da je ona makar i jedan časak bila podvrgnuta grijehu i bez milosti božanske? Bog ju je sigurno zbog budućih zasluga Otkupiteljevih mogao obdariti izvanrednom ovom povlasticom. Ne može se dakle ni pomisliti, da on toga nije učinio. Dolikovalo je Majci Otkupiteljevoj, da po mogućnosti bude njega što dostojnija. No ona to ne bi bila, da ju je ljaga istočnoga grijeha makar u prvom času njenog začeća podvrgnula zlokobnoj vlasti Sotone.

Ne može se isto tako kazati, da je Kristovo Otkupljenje time umanjeno, kao da se ne proteže na sve potomke Adamove, i da se time nešto oduzima misiji i dostojanstvu samoga božanskog Otkupitelja. Ako temeljito i pažljivo ispitamo ovu stvar, lako ćemo uvidjeti, da je Krist naš Gospodin zapravo na vrlo savršeni način otkupio božansku svoju Majku. Jer Bog je nju očuvao od svake nasljedne ljage

grijeha zbog budućih Otkupiteljevih zasluga. Ovom dakle točkom vjerske nauke nije ni umanjeno ni stegnuto neizmjerno dostojanstvo Isusa Krista i njegovo sveopće otkupiteljsko djelo, nego naprotiv u najvećem stupnju uzveličano.

Mnogi dakle nekatolici i novovjerci bez temelja optužuju ili kritiziraju našu pobožnost prema Djevici, Majci Božjoj, kao da mi time nešto oduzimamo od kulta, koji se mora iskazivati jedino Bogu i Isusu Kristu. Naprotiv, svaka počast i svako štovanje nebeske naše Majke bez ikakve sumnje uzvisuje slavu božanskog njenog Sina. Zar ne dolaze od Njega, kao iz prvog izvora, sve milosti i svi darovi, pa i oni najuzvišeniji? I nisu li „roditelji slava svoje djece"? (Prov 17, 6).

Stalnost i općenitost ovog vjerovanja

Zato se ova točka nauke već od početka Crkve svaki dan jasnije osvjetljavala i svaki dan sve više širila, kako među pastirima, tako i u duši i u srcu kršćanskog puka. To svjedoče, kako smo rekli, spisi Svetih Otaca. To svjedoče Sabori i spisi rimskih Biskupa. To napokon svjedoče vrlo stare liturgije. I u najstarijim njihovim svetim knjigama nalazi se ova svetkovina kao tradicija primljena od Otaca.

Osim toga i u svim kršćanskim zajednicama Istoka, koje su se već odavna odijelile od katoličkog jedinstva Crkve, bilo je i još ima ljudi, koji su usprkos svojih predrasuda i usprkos protivnog mišljenja prigrlili ovu nauku i koji svake godine slave blagdan Bezgrješne Djevice. No tome ne bi bilo tako, da ove zajednice nisu primile ove nauke već od davnih vremena, prije nego što su se odcijepile od jedinog ovčinjaka.

Nakon jednog stoljeća, kako je besmrtne uspomene Papa Pijo IX. svečano definirao izvanrednu ovu povlasticu Djevice Bogorodice, želimo ukratko izraziti i zaključiti ovaj predmet riječima istoga ovoga Pape: „Ova je nauka po mišljenju Otaca zapisana u Svetom Pismu, oni je ispovijedaju u brojnim i važnim svjedočanstvima, ona je izražena i proslavljena u slavnim spomenicima od časne starine, nju predlaže i potvrđuje tako svečana odluka Crkve" (Bula *Ineffabilis Deus*). Prema tome za pastire i za sve vjernike „ništa nije slađe, ništa nije draže, nego častiti, poštivati, zazivati i svuda s najvećim žarom propovijedati o Djevici Bogorodici bez istočne ljage začetoj" (*Ibidem*).

Nakon jednoga stoljeća

Čini nam se, da ovaj predragocjeni biser, kojim je prije sto godina bila ukrašena kruna Blažene Djevice Marije, sja danas sjajnijim odsjevom. Jer po sretnoj zamisli Božje Providnosti bilo Nam je dopušteno, da na kraju jubilarne godine 1950. definiramo, da je uzvišena Majka Božja tijelom i dušom uznesena na nebo. Naše srce čuva o tom događaju zahvalnu uspomenu. Udovoljili smo tako želji kršćanskog puka, koja se posebno očitovala prigodom svečane definicije Bezgrješnog Začeća Djevice. Jer, kako smo to napisali u Apostolskom pismu *Munificentissimus Deus*, „tada su se srca vjernika ispunila većom nadom, da će Vrhovno Crkveno Naučiteljstvo u najskorije vrijeme definirati dogmu o tjelesnom Uznesenju Djevice Marije" (A.A.S., vol. XXXV, p. 744).

Držimo dakle, da zbog tog razloga mogu svi vjernici usrdnije i uspješnije obratiti svoju misao i svoja srca prema istoj ovoj tajni Bezgrješnog Začeća Djevice. Ove su dvije dogme usko povezane. Evo zbog toga je svečana objava i očitovanje Uznesenja Djevice Marije na nebo, — ta kruna i nadopuna, može se reći, prve marijanske povlastice, — potpunije i sjajnije pokazalo mudrost i sklad božanske odluke, po kojoj je Bog htio, da Blažena Djevica Marija bude izuzeta od svake istočne ljage.

Dvije ove slavne povlastice, kojima je obdarena Djevica Bogorodica, bacaju živo svijetlo na početak i završetak zemaljskog njenog života. Savršenoj nevinosti njenog srca, izuzetog od svake krivice, divnom prikladnošću odgovara sasvim potpuna „proslava" djevičanskog njenog tijela. Ona je bila sjedinjena sa svojim Sinom u borbi protiv zlobe paklene zmije. Ona je postala sudionica u slavi pobjede nad grijehom i žalosnim njegovim posljedicama.

II. Kako moramo proslaviti Marijansku godinu

Međutim proslava ove stogodišnjice ne mora samo oživjeti u svim srcima katoličku vjeru i žarku pobožnost prema Djevici Bogorodici, nego također potaknuti kršćane, da usklade što je više moguće svoj život s uzorom Djevice.

Sve majke osjećaju drago neko uzbuđenje, kada ustanove, da lica njihove djece po posebnoj nekoj sličnosti reproduciraju vlastite njihove crte lica. Tako i Marija, draga naša Majka, nema veće želje, nego vidjeti, kako oni,

što ih je pod Križem svoga Sina prigrlila mjesto njega kao svoju djecu, izražavaju u svojim mislima, u svojim riječima i u svojim djelima duhovnu njenu fizionomiju s njenim odlikama.

Slušati riječ Božju i izvršivati je

No da ova pobožnost ne ostane prazna riječ, lažna vanjština religije ili površni i prolazni osjećaj, da bude iskrena, istinita, uspješna, ona mora bez sumnje poticati nas sve, svakoga prema njegovom staležu, da teži prema kreposti. I prije svega mora da nas oduševi za čisti i pošteni moralni život, koji izbjegava i uklanja se od svake grješne ljage, jer slavimo uspomenu Presvete Djevice, koja je u svom začeću bila bezgrješna i očuvana od svake istočne ljage.

Za cijeloga svog zemaljskog života, bilo u slatkim radostima, što ih je doživjela, bilo u kušnjama i okrutnim bolima, koje su iz nje učinile Kraljicu mučenika, Blažena Djevica Marija nije se ni najmanje udaljila od zapovijedi i primjera božanskog svog Sina. Stoga se čini, da svima nama i svakome pojedinome od nas iznova govori riječi, što ih je rekla na svadbi u Kani, pokazujući slugama gozbe na Isusa Krista: „Učinite, štogod vam on rekne" (Jo 2, 5).

Čini se, da nam Djevica danas svima ponavlja tu istu opomenu, ali sigurno u širem smislu. Uistinu, korjen svih zala, od kojih tako okrutno trpe ljudi i koja bacaju u tjeskobu narode i države, treba svakako potražiti u činjenici, što su mnogi „napustili Onoga, koji je izvor žive vode, i iskopali sebi cisterne, cisterne napuknute, koje ne drže vodu" (Jer 2, 13), što su napustili Onoga, koji je jedini „Put, Istina i Život" (Jo 14, 6).

Ako smo se dakle prevarili, moramo se povratiti na pravi put. Ako je tama zablude zamračila umove, treba je što prije raspršiti svijetlom istine. Ako je smrt, prava smrt ugrabila duše, onda se moramo približiti životu, nebeskom onom životu, koji nema konca, jer dolazi od Isusa Krista. Ako budemo ovdje u našem progonstvu s pouzdanjem i vjerno išli za Učiteljem, sigurno ćemo s njime u vječnim stanovima uživati beskrajno blaženstvo.

Pravi lijekovi za velika zla

Vi znate, časna braćo, da su ljudima danas potrebniji ovi poticaji i pozivi na opći povratak Kristu i na život, koji se požrtvovno i uspješno prilagođuje njegovim zapovijedima. Njima je to tim potrebnije, što neki ljudi nastoje sasvim iščupati kršćansku vjeru iz duše. Koji puta prikriveno i zasjednički, koji puta opet širenjem, te otvorenom i upornom propagandom svojih zabluda, koje drsko hvale, kao da su dika ovog stoljeća napretka i svjetlosti.

No ako se zabaci sveta naša vjera, ako se zaniječe volja Boga, koji sankcionira dobro i zlo, svatko uviđa, da su zakoni svedeni gotovo na ništicu i javna vlast svedena gotovo na nemoć. Kad osim toga krive ove nauke oduzmu nadu u besmrtna dobra, onda je prirodno, da ljudi po svojoj naravi teže neograničenom požudom za zemaljskim dobrima, da pohlepno žele tuđe vlasništvo i da je štoviše prisvajaju silom, ako im se za to ukaže prilika ili mogućnost.

Tako nastaje među građanima mržnja, zavist, nesloga i želja za osvetom. Otuda nered u javnom i privatnom životu. Zato se pomalo ruše sami temelji društva, kojih autoritet zakona ili predstavnika vlasti jedva može uzdržati i učvrstiti. Zbog toga napokon na svim stranama propada moralnost po zlim predstavama, zlim knjigama, zlim novinama i po tolikim zločinima.

Mi ne velimo, da državne vlasti ne mogu učiniti mnogo na tom području. Međutim iscjeljenje od tako velikih zala treba bez svake sumnje potražiti u višem jednom redu. Treba zamoliti pomoć nadljudske jedne sile, koja će nebeskom svjetlošću osvijetliti same umove, zahvatiti same duše, obnoviti ih po božanskoj milosti i učiniti ih po toj milosti boljima.

Istom se onda možemo nadati, da će svuda iznova procvasti kršćanski život, da će se u svojoj snazi afirmirati prava načela, temelji društva, da će se uspostaviti veze iskrenog međusobnog poštivanja, na temelju pravde i ljubavi, da će prestati mržnja, stvarateljica novih bijeda i sposobna da koji puta potakne ojađena srca i na krvoproliće, i da će se napokon po smirenju sukoba između skupina različitog socijalnog položaja pravično priznati sveta prava svih zainteresiranih stranaka, i da će se sporazumno i u međusobnom poštovanju ta prava moći točno izraziti i utvrditi, na najveću korist sviju.

Svrha Marijanske godine

Sve se ovo, bez sumnje, ne može postići potpuno i trajno, ako u svom životu ne izvršujemo kršćanski zakon. Djevica Marija, Majka Božja, potiče nas, da se držimo tog zakona radosno i revno.

Promotrivši ozbiljno sve ovo, Mi vas, časna braćo, sve zajedno i svakog pojedinog pozivamo ovim enikličkim pismom, da u skladu sa svojom službom pozovete sebi povjereno svećenstvo i puk na proslavu Marijanske godine. Mi ovu godinu propisujemo za cijeli svijet počevši od slijedećeg mjeseca prosinca do istoga mjeseca naredne godine.

Tada će se navršiti jedno stoljeće, otkako je uz klicanje kršćanskog puka Djevica Marija Bogorodica ukrašena novim jednim draguljem. Tada je naime, kako smo već rekli, Pijo IX. Naš Predšasnik besmrtne uspomene, odlučio i svečano potvrdio, da je ona bila potpuno očuvana od svake istočne ljage. Potpuno se pouzdajemo, da će ova marijanska proslava moći donijeti spasonosne one i tako željene plodove, koje svi tako živo iščekujemo.

Što treba učiniti

Da se lakše i bolje postigne ovaj cilj, Mi želimo, da se u svakoj biskupiji drže predavanja i konferencije, koje će vjernike bolje poučiti o ovoj točki kršćanske nauke. Tako će ojačati vjera kod puka, pobožnost prema Djevici Mariji svakog će dana biti jača, svi će kršćani poći stopama nebeske naše Majke.

U svakom gradu, u svakome mjestu i u svakom selu, gdje cvate kršćanski život, nalazi se uvijek kakva kapelica ili barem oltar, gdje je na počasnom mjestu izložena slika Blažene Djevice Marije na štovanje kršćanskom puku. Mi želimo, časna braćo, da vjernici dolaze tim svetištima što je više moguće i da uprave prema dragoj našoj Majci ne samo osobne svoje molitve, nego i javne molitve, jednim srcem i jednim glasom.

Gotovo u svakoj biskupiji postoji neko svetište, gdje se Djevica Bogorodica poštiva posebnim kultom. Pozvat ćete hodočasnike na određene neke dane u godini, da se ondje održe javne svečane manifestacije zajedničke njihove vjere i zajedničke njihove ljubavi prema Presvetoj Djevici. To će se bez sumnje izvesti osobito kod Lurdske Spilje, gdje se Blažena Djevica bez grijeha začeta poštiva tako žarkom pobožnošću.

Primjer Vječnoga Grada

A svima neka bude uzorom Vječni Grad, koji je već od najstarijih vremena s posebnom revnošću štovao nebesku Majku i svoju zaštitnicu. Kako je svima poznato, ima ovdje mnogo hramova, u kojima se Ona izlaže Rimljanima na štovanje. Najveće je od svih svetišta bez sumnje liberijanska bazilika. U njoj još uvijek odsijeva mozajik Siksta III., Našega Predšasnika svete uspomene, kao divni spomenik božanskog materinstva Djevice Marije. Ondje se ona također dobrostivo smješka kao „Spas rimskog puka". Neka se stoga ondje okupljaju građani u hodočašćima i neka pred presvetom onom slikom obavljaju svoje pobožne molitve. U njima neka prije svega mole, da Rim, glava katoličkog svijeta, bude također svima učitelj u pobožnosti i svetosti. Upravljamo vam, sinovi Grada Rima, riječi Leona Velikoga, Našega Predšasnika svete uspomene: „Premda svaka crkva svuda po svijetu mora cvjetati svim krepostima, to ipak dolikuje, da se vi pred drugim narodima odlikujete svojom pobožnošću, jer vi ste utemeljeni na kuli same apostolske pećine i jer vas je Gospodin naš Isus Krist sa svima drugima otkupio, a sveti Apostol Petar prije svih drugih poučio" (Sermo III, Migne PL 54, 147 sq.)

Što moramo moliti

Mnogo je toga, što svi moraju moliti u sadašnjim prilikama od Presvete Djevice, zaštitnice i moćne zagovornice. Neka prije svega mole, da moralni život svakog pojedinca, kako smo to rekli, pomoću božanske milosti iz dana u dan sve više odgovara Božjim zapovijedima, jer vjera bez djela je mrtva (cf. Jac 2, 20. 26) i nitko ne može bilo što pridonijeti općem dobru, kako treba, ako on sam prije ne postane uzorom kreposti za druge.

Neka uvijek i uvijek usrdno mole, da velikodušna i plemenita mladež uzraste čista i sačuvana i neka ne dopusti, da se krasni cvijet njenog doba okuži dahom pokvarenoga svijeta, i da ne ostari u opačinama. Da se neobuzdane njene težnje i preobilni porivi dadu spremno i lako voditi, da se boji svih zasjeda, da se ne obrati onome, što je štetno i prolazno, nego da teži prema svemu, što je lijepo, sveto, ljubavi dostojno, uzvišeno.

Složnom molitvom neka isprose, da se muževna dob i poodmakla starost nada sve ističe kršćanskim poštenjem i stalnošću. Da zajednički kućni život odsijeva nepovrijeđenom vjernošću, da cvate ispravno i sveto odgojenom djecom i ojača slogom i međusobnim pomaganjem.

Neka konačno mole, da se starci uzmognu radovati plodovima dobro proživjeloga života, da se jednom, kada se približi konac smrtnog života, nemaju ničega bojati, da ih ne stane mučiti nikakav strah savjesti ili grižnja savjesti, da se ne trebaju ničega bojati, nego

da se onda čvrsto uzdaju, da će za dugi rad naskoro primiti nagradu.

Neka osim toga mole u Majke Božje kruha za gladne, pravdu za potlačene, povratak za bjegunce i prognanike, zaštitni krov za beskućnike, slobodu za utamničene ili zatvorene, radost jasnoga svijetla za tjelesne ili duševne slijepce, bratsku ljubav za sve one, koji su odijeljeni mržnjom, zavišću i neslogom, onu slogu srdaca i djelotvornu radost, koja počiva na istini, pravdi i međusobnoj povezanosti.

Molitva za Crkvu

Posebno želimo, časna braćo, da se u molitvama, koje će se za ove Marijanske godine revno Bogu upravljati, usrdno moli za to, da katolička Crkva pod pokroviteljstvom Majke našega Otkupitelja i preslatke naše Majke, konačno postigne svuda potrebnu slobodu. Kako to povijest obilno dokazuje, ona je tu slobodu uvijek upotrebljavala za dobro naroda, a nikada na njihovu štetu, uvijek za stvaranje sloge među građanima, narodima i državama, a nikada za razdvajanje naroda.

Čvrsto se uzdamo, da će se za vrijeme zakazane Marijanske godine svuda na zemlji upravljati usrdne molitve prema Djevici Bogorodici, moćnoj i preslatkoj našoj Majci. Neka se po ovim molitvama od susretljive i moćne njene zaštite prije svega isprosi, da svi javno i djelotvorno priznadu sveta ona prava, koja pripadaju Crkvi, i koja također promiče građanska civilizacija čovječnosti i slobode. Bit će to bez svake sumnje na korist sviju i za unapređenje zajedničke sloge.

Želimo, da ova Naša riječ, nošena žarkom ljubavi, dođe prije svega do onih, koji su prisiljeni na šutnju, koji ginu u zasjedama i smicalicama svake vrste i moraju gledati, kako se njihova kršćanska zajednica nalazi u kušnji, kako je pometena i lišena svake ljudske pomoći. Želimo, da i ova predraga braća i Naši sinovi, koji su s Nama i s ostalim kršćanima najuže povezani, postignu kod milosrdnog Oca i Boga svake utjehe (cf 2 Cor 1, 3) nada sve moćni zagovor Djevice Bogorodice, naše Majke, te izmole u nje nebesku pomoć, nebesku utjehu. Neka nepokolebiva i nesavladiva srca ustraju u naslijeđenoj vjeri i neka u teškoj ovoj nevolji misle na riječi svetog Bernarda kao na svoju devizu: „Stajat ćemo i borit ćemo se do smrti, ako bude potrebno, za Crkvu, našu Majku, s dopuštenim oružjem: ne s oklopima i mačevima, nego s molitvama i prošnjama Bogu" (Epist. s Bernardi 221, 3 Migne PL 182, 387).

Poziv odijeljenoj braći

Na složnu ovu molitvu i prošnju pozivamo također i one, koji su zbog starog raskola od Nas odijeljeni, ali koje unatoč tome očinskim srcem ljubimo. Jer vrlo dobro znamo, da oni uzvišenu Majku Isusa Krista vrlo poštivaju i bezgrješno njeno Začeće slave. Neka pogleda Blažena Djevica Marija i sve one, koji se diče, da su kršćani. Neka budu s nama barem vezom ljubavi sjedinjeni, te podignu k Njoj oči, srca i molitve. Neka izmole ono svijetlo, koje duše osvjetljuje nebeskim zrakama. Neka isprose ono jedinstvo, koje će napokon omogućiti, da bude samo jedno stado i jedan pastir (cf Jo 10, 16).

Pokornička djela

K složnim ovim molitvama neka se pridruže i pokornička djela. Jer revna molitva „jača srce i poučava ga za velike stvari i podiže ga prema Bogu. A pokora čini, da sami sebe svladavamo, osobito naše tijelo, toga radi istočnoga grijeha, najvećeg protivnika razuma i evanđeoskog zakona. Jasno je, da su obadvije ove kreposti usko između sebe povezane, da se međusobno pomažu i zajedno k istom cilju teže: za nebo određenoga čovjeka odijeliti od prolaznih stvari i podići ga do gotovo nebeskog drugovanja s Bogom" (Lav XIII., Enciklika *Octobri mense*, od 22. rujna 1891.).

Molitva za mir

No budući da čvrsti, pravi i sigurni mir još ne svijetli srcima, još ne svijetli narodima, neka svi u pobožnim molitvama idu za tim, da ga postignemo potpuno i sretno, i da ga učvrstimo. Nekoć je Blažena Djevica porodila Kneza Mira (cf Is 9, 6), pa neka sada svojom obranom i zaštitom ujedini ljude u prijateljski savez. Ljudi će moći sigurno uživati ono blagostanje, koje je moguće u ovom zemaljskom životu, samo uz ove uvjete: ne smiju biti razdvojeni neslogom niti međusobnom svađom, smišljene prijetnje i zastrašivanja ne smije ih nagoniti na neprijateljstvo, nego moraju sebi pružiti desnicu u bratskom razumijevanju i dati sebi onaj cjelov mira, koji znači „smirenu slobodu" (Cicero, Philip. II, 44). Taj će mir pod vodstvom pravde i uz suradnju ljubavi učiniti od različitih staleža građana, od naroda i država složnu jednu obitelj, kako to treba biti.

Pouzdano se nadamo, da će ove naše žive želje rado naći odjeka nesamo u željama Naših sinova, nego i kod svih onih, koji nastoje oko kršćanske humanosti i građanske civilizacije. Neka Božanski Spasitelj posredovanjem i molitvom dobrostive svoje Majke dopusti, da se ove želje ispune u onoj mjeri i onako sretno, kako je to samo moguće.

Haec doce et exhortare

(Nacrti za propovijedi o glavnim kršć. istinama)

Teme ovogodišnjih propovijedi su slijedeće:

I. O milosti

1. Naravni i nadnaravni red - milost Božja. — 2. Potreba milosti. — 3. Milost posvetna. — 4. Milost djelatna. — 5. S milostima treba surađivati. — 6. Čovjek u milosti i zaslužna djela. — 7. Dužnosti prema nadnaravnom životu.

II. O svetim Sakramentima

8. Što su Sakramenti? — 9. Sedam svetih Sakramenata. — 10. Sveto Krštenje. — 11. Učinci sv. Krštenja. — 12. Obred sv. Krštenja. — 13. Sveta Potvrda. — 14. Presveta Euharistija (općenito). — 15. Sveta Pričest - zapovijed i korist. — 16. Sv. Pričest - pripava i zahvala. — 17. Sv. Misa - Žrtva Novog zavjeta. — 18. Žrtva na Križu - Žrtva na Oltaru. — 19. Liturgijsko tumačenje svete Mise. — 20. Sv. Ispovijed - sakramenat pokore. — 21. Priprava za sv. Ispovijed. — 22. Kajanje i odluka. — 23. Vrste kajanja - savršeno pokajanje. — 24. Ispovijedanje grijeha i pokora. — 25. Što su oprosti? — 26. Sveto bolesničko Pomazanje. — 27. Sv. svećenički Red. — 28. Stepenice do oltara: tumačenje nižih i viših redova. — 29. Svećenička zvanja. — 30. Sv. sakramenat Ženidbe. — 31. Sloboda pri stupanju u brak. — 32. Nerazrješivost ženidbe. — 33. Mješovite ženidbe. — 34. Ženidbene dužnosti: rađanje i odgajanje djece. — 35. Bog, Isus Krist i Crkva zovu roditelje na odgoj djece. — 36. Posebne dužnosti oca i majke kod odgoja djece. — 37. Krist kao odgojitelj malenih. — 38. Roditelji kao zamjenici svećenika u obitelji. — 39. Pouka djece u pravo vrijeme, na pravi način, o kojim vjerskim istinama. — 40. Obiteljske svečanosti. — 41. Roditeljski blagoslov djece. — 42. Obiteljska molitva.

1. Naravni i nadnaravni red — milost Božja

Bog i čovjek, nebo i zemlja, nadnarav i narav: po dvije riječi među kojima je tako velika, upravo beskonačna razdaljenost, ali i blizina. I čovjek i zemlja i narav povezani su s Bogom, nebom i nadnaravi ljubavlju i milošću.

Bog je iz ljubavi stvorio čovjeka. Čovjek je kruna Božjeg stvaranja na zemlji. Bog je u čovjeka prelio najljepše, najveličanstvenije, najuzvišenije. Bog ga je stvorio na svoju sliku (1 Mojs, 1, 26.).

Čovjek je po svojoj naravi sličan Bogu. Čovjek ima dušu koja je duh, kao što je i Bog duh — dakako beskonačno savršeniji duh; čovjek ima razum i slobodnu volju, kao i Bog, iako je kod Boga i um i volja neisporedivo savršenija nego kod čovjeka. — Božja ljubav išla je i dalje. Bog je htio, da čovjek ima udjela na Božjoj naravi i Božjem životu. Zato ga je obdario nadnaravnim životom. —

Ljubav Božja prema čovjeku nije se očitovala samo u času stvaranja, nego ga je pratila kroz cijelu povijest od postanka prvog čovjeka, pa sve do danas.

U današnjoj propovijedi najprije ćemo

I. zaviriti u odnose Boga prema čovjeku kroz povijest našu na zemlji, a zatim

II. promatrati, kako je Bog uzdigao čovjeka u nadnaravni red i život i podijelio mu dar milosti.

I. Narav i nadnarav u čovjeku kroz povijest

1. *Stvaranje čovjeka.* — Za čovjeka sve je bilo na zemlji pripravljeno. Sve što je Bog stvorio od početka, stvorio je radi čovjeka, da mu bude lijepo i dobro, da bude sretan i zadovoljan. Za njega je stvorena veličanstvena palača nebeskog svoda, za njega je stvoreno sunce, za njega su provreli izvori, za njega je cvalo cvijeće, mirisale livade, cvrkutale ptice, žuborili potoci — sve je bilo stvoreno za čovjeka. Kolike li ljubavi!

Iza svih stvari Bog stvara čovjeka. Ljubav Božja uzdigla ga je nad sva stvorenja, obdarila ga božanskim darovima. Da su nam ostali svi darovi Božji!

Bog je čovjeka nadario trostrukim darovima: naravnim, mimonaravnim i nadnaravnim.

a. n a r a v n i d a r o v i jesu oni, koji pripadaju jednom biću i bez njih ne bi to biće bilo ono što jest. Za čovjeka su naravni darovi: tijelo i duša. Kada tih darova ne bi čovjek imao, ne bi bio čovjek. Bog ih je dao čovjeku u času stvaranja, kada mu je dao tijelo i kada mu je udahnuo besmrtnu dušu. Tijelo i duša naravni su darovi i po njima može čovjek postići svoju zemaljsku sreću.

b. Ali Bog je čovjeka ljubio, pa ga je htio još više usrećiti. Obasuo je zato prve ljude

mimonaravnim darovima, darovima koji su trebali narav čovječju oplemeniti i usavršiti. Ovi darovi ne spadaju na čovječju narav. Da ih prvi čovjek nije imao, ipak bi ostao čovjekom.

Četiri su mimonaravna dara: dar neumrlosti, dar slobode od neurednih strasti, dar nepovredljivosti, dar znanja. —

Prvi ljudi bili su neumrli. Njihovo tijelo bilo je sastavljeno od iste materije, kao i naše, ali posebnom Božjom milošću bili su oslobođeni od umiranja i raspadanja.

Bog je prve ljude nadario nepovredljivošću. — Nijesu nikada trebali osjetiti bolest, jad, nevolje. — Morali su raditi, ali rad ih nije umarao, niti im je bio težak, uvijek im je bio veselje, uvijek im je bio ugodan.

Bog je prve ljude oslobodio od napasti i neurednih, pohotnih i bludnih strasti. Bili su slobodni, kao prava Božja djeca, od svega što bi uznemirivalo njihove duše i tijelo.

Darom znanja prvi ljudi su bez teškoće spoznavali istinu u svemu, spoznali su, što je dobro i što je zlo. Razum im je bio ispunjen svijetlom, da su odmah spoznali bit stvari.

c. Ljubavi Božjoj još nije bilo dosta. Ona je polazila i dalje: „Vidite, koliku nam je ljubav dao Otac, da se djeca Božja zovemo i jesmo" (1 Iv. 3, 1.).

Bog je prvog čovjeka obdario posvetnom milošću. Po milosti prvi čovjek postao je dionikom Božje naravi, postao sličan Bogu, njegova duša bila je sveta i pravedna. Po milosti čovjek je uzdignut u nadnaravno stanje. Nadnaravno stanje ne spada na bit čovječje naravi. . . Narav čovječja nije dirnuta, čovjek u nadnaravnom stanju ostaje samo čovjek, jedino na njegovoj naravi nešto je nadograđeno, narav je usavršena.

Sve ove darove imali su naši praroditelji predati svojem potomstvu. U njihovim rukama bio je ključ ne samo njihove osobne sreće, nego i sreće i blaženstva potomaka, koje bi uživali po darovima Božjim.

2. *Tragedija istočnog grijeha.* Naši su praroditelji bili presretni. Sunce Božje ljubavi obasjavalo je njihov život. Bog im je dao među naravnim darovima razum i slobodnu volju. Bog nije tiranin ni u dobru, ni u sreći. — Bog je htio, da se prvi ljudi za sebe i za svoje potomstvo odluče, hoće li prihvatiti sve što im je Stvoritelj podijelio ili će to odbaciti i snositi sve posljedice svoga otpada.

Naši su se praroditelji poslužili svojom slobodom. Pobunili su se protiv Boga. Poslušali su glas sotone. Jeli su sa stabla znanja dobra i zla (1 Mojs. 2, 17.). Prekršili su zapovijed Božju. U tom času srušilo se prelijepo Božje djelo. Odigrala se strašna tragedija. „Po jednom čovjeku uđe na svijet grijeh i po grijehu smrt, i tako smrt prijeđe na sve ljude, jer su svi sagriješili" (Rim. 5, 12.) „Po grijehu jednoga dođe osuđenje na sve ljude" (Rim. 5, 18.).

Grijeh, istočni grijeh, potpuno je porobio prve ljude i cijeli rod ljudski. Oteo im je zlatnu krunu nadnaravnih darova i opljačkao biserje mimonaravnih darova. Ostadoše samo naravni darovi.

Nadnaravni dar: milost, posinjenje Božje, udioništvo u božanskoj naravi — svega je nestalo.

Mimonaravni darovi: besmrtnosti, nepovredivosti, slobode od strasti i nagona, znanja — sve je otišlo. „U znoju lica svojega, jest ćeš kruh" (1. Mojs. 3, 17.). „Prah si i u prah ćeš se vratiti" (1. Mojs. 3, 19.). Volja je oslabila, a oluja strasti šibala je ljudske živote. Razum nije više imao onu bistrinu i oštrinu kao prije grijeha. —

Ostao je naravni čovjek, čovjek, koji je prekinuo gotovo sve s Bogom. Čovjek je postao prosjak u kome je ostalo samo sjećanje, da je nekada pripadao odličnoj porodici.

Strašna je tragedija naših praroditelja, jer nije samo na njima ostala, nego se spustila kao taman oblak na cijelo čovječanstvo: radi ovoga grijeha plače novorođenče, zemlja rađa trnjem i korovom, radi ovoga grijeha bol tijela boli, a bol duše i nemirne savjesti kida mir i sklad u nama, čovjeku teku suze, radi ovog grijeha otvara se i guta nas grob.

Ostalo je čovjeku tijelo i duša, razum i volja, s vječnim nemirom i težnjom za srećom, kao jekom one sreće, koja nam je nekada bila namijenjena.

3. *Ljubav Božja opet na zemlji.* Bog se nakon tisuća godina smilovao čovječanstvu i poslao mu Spasitelja, koga je obećao odmah poslije grijeha. „Po tom se pokazala ljubav Božja prema nama, što je Bog Sina svoga Jedinorođenog poslao na svijet, da živimo po Njemu" (1. Iv. 4, 9.).

Krist, druga Božanska Osoba, Sin Božji, došao je na svijet, živio je među ljudima na zemlji, poučavao je ljude riječima, čudesima i svojim životom. Svoje djelo okrunio je mukom

i smrću. Time je stekao zasluge, kojima je mogao pokriti sve grijehe svih ljudi na zemlji, otkupiti svu zloću svih ljudi, ako to ljudi budu htjeli.

Kristovim otkupljenjem izliječene su rane, koje je nanio istočni grijeh. Ljudska narav i naravni daravi po Kristu su obnovljeni. Mimonaravni darovi, nikada se nijesu više vratili čovjeku, ali Krist je ipak čovjeku donio neizmjerno veći dar, milost. Čovjek je po Kristu, po vodi krštenja, opet postao posinak Božji i baštinik kraljevstva nebeskog. „Dakle više nisi rob, nego sin; a ako si sin i baštinik si po Bogu."

Umorni glas Kristov s križa: „Svršeno je" htio je da kaže: svršeno je s ropstvom i grijehom. Ulaz u kraljevstvo milosti slobodan je.

II. Milost — nadnaravni dar

Pratili smo kroz povijest, kako je Bog čovjeka ljubio. Htio ga je usrećiti, htio ga je uzdići, da Mu čovjek bude što sličniji, htio ga je posiniti. Čovjek je pošao svojim putem u nesreću i propast, dok nije došao Krist na svijet, da ga zaslugama svoje muke i smrti opet spasi i da mu donese opet pravo, koje je nekad imao, da ga usreći svojom milošću.

Što je milost? — Milost je nadnaravni dar, kojega Bog daruje čovjeku radi zasluga Kristovih: 1. da se može spasiti, 2. da postane dionik Božje naravi, 3. da postane sličan Bogu, 4. da postane dijete Božje, 5. da postane baštinik Božji.

1. *Bez milosti Božje nema spasenja.* Nikada čovjek ne bi se mogao spasiti da nema milosti Božje. Da li ste gledali kadgod mrava, koji je pao u čašu? Sto puta pokušao je, da se uspne do ruba, da izađe da se spasi. Svaki put padao je natrag. Sažalio vam se. Uzeli ste slamku. Pružili ste je, da se po njoj uspne. Polako i oprezno uspinjao se. Došao je do ruba. Spustio se. — Sam svojim snagama nikada ne bi izašao. Vi ste mu pružili slamku i mrav je bio spašen.

Mi se nikada iza istočnog grijeha sami po svojim djelima ne bi mogli spasiti. Došao je Krist, svojom smrću zaslužio je milost našeg spasenja — pružio nam je slamku, da smo se mogli iz ponora grijeha uspeti u život.

2. *Dionici Božje naravi.* U proljeće presadili ste divljaku u svoj voćnjak. Plodovi divljake tu trpki i kiseli. Ako želite imati lijepu, slatku rumenu jabuku, morate divljaku kalamiti. — I vi ste svoju kalamili. Kada je donijela prvi rod bio je doista plemenit i krasan. Divljaka kao da je promijenila svoju narav. Deblo divljake i grančica kalama postali su jedno, srasli su se i zajedno živjeli, ali kalam je divljaku oplemenio.

Po milosti Božjoj, koja je sišla u našu dušu kod sv. Krštenja i mi smo postali od — divljake prije Krštenja, plemenito stablo. Bog sam je sobom nakalamio našu dušu. Mi smo postali dionici Božje naravi. Svoj Božanski život prelio je u našu ljudsku narav, a duša je naša počela živjeti Božanskim životom, po Božjoj milosti.

Da je tako svjedoči nam sv. Petar: „Bog nam je darovao po Kristu dragocjena i najveća obećanja, da po njima budete pričesnici Božanske naravi." (2 Petr. 1, 4.).

3. *Slični Bogu.* Bili ste sigurno kadgod na livadi u proljeće, kad je sunce izlazilo. Na svakoj travki visio je po koji biser rose, a na svakoj kapljici rose zrcalilo se sunce tako, da je svaka kaplja rose bila kao maleno sunce. Da li rosa sama po sebi tako blista? Ne! Čim bi se sunce sakrilo za oblak, nestalo bi ovog čara. Po noći svi oni milijuni rosnih kapljica ne svijetle. Sva divota i čar bisera rose dolazi od sunca.

I naša je duša poput rosne kapljice. Dok je ne zakrili oblak smrtnog grijeha, u njoj se zrcali sva ljepota Božja, duša postaje slična Bogu, kao što je rosna kapljica u kojoj odsjeva sunce, slična suncu.

4. *Djeca Božja.* Često čujemo, da je neka obitelj uzela čije dijete pod svoje, posinila ga. Lijepo je to! Dijete će naći novog oca i novu majku u obitelji u koju ulazi.

Bog nam čini mnogo, mnogo više. Prije krštenja bili smo djeca bez roditelja. U Krštenju dobivamo novog oca — Boga, mi po milosti Božjoj u sv. Krštenju postajemo djeca Božja. Do Krštenja bili smo naravna djeca, poslije Krštenja postali smo nadnaravna Božja djeca. —

Zar je to moguće, da smo mi djeca Božja? Sveti Pavao o tom, nadahnut Bogom, potvrđuje: „Sam Duh svjedoči s našim duhom, da smo djeca Božja" (Rim. 8, 16.). Krist je učio svoje apostole moliti: „Oče naš, koji jesi na nebesima" (Mt. 6, 9.). Krist u Evanđeljima često nam spominje, da Boga zovemo ocem. Ako je Bog naš otac, onda smo mi njegova djeca, a biti djetetom Božjim, znači živjeti životom Božanskim.

5. *Baštinici Božji.* Čuli smo kako je sv. Pavao potvrdio, da smo djeca Božja, ali odmah

nadodaje: „Ako smo djeca Božja i baštinici smo, baštinici Božji“ (Rim. 8,17.). Ako smo djeca Božja, a to jesmo, jer živimo Njegovim, božanskim životom, sve dotle, dok se ne uvuče u našu dušu grijeh, tada nama kao djeci pripada ono što je Očevo, pripada nam sve što je Božje, pripada nam nebesko kraljevstvo. — Poslije smrti, kada bude duša došla pred Božji sud, otvorit će joj se vrata vječnom blaženstvu. Vječno blaženstvo pripada Bogu, ali i djeci Božjoj, jer oni su baštinici njegovi. Kad bi sami morali birati baštinu, zar bi mogli izabrati ljepšu, bogatiju od one što nam Bog daje. Kakva će biti naša, djece Božje, baština? Sv. Pavao o njoj veli, da je tako lijepa, da oko takve nije vidjelo, niti uho naše o takvoj čulo. Baštinici Božji jedva čekaju da se riješe zemaljskog života, doline suza, pa da uživaju u baštini, koja im je namijenjena. —

Vidjeli smo, predragi u Kristu, čudesa Božje milosti u nama: milost je zalog našeg spasenja, po milosti mi postajemo dionici Božje naravi, slični smo Bogu, postajemo djeca Božja i baštinici Njegovi.

Sveti Atanazije usudio se reći, da je Bog od ljudi napravio bogove. Doista milost nas uzdiže do Boga. Ona nije samo neki vanjski ukras naše duše, ona prodire u dubinu, ona dušu potpuno prožima. Uzmite komad željeza. Ima sivo-crnu boju. Stavite ga u vatru, vatra ga potpuno prožima, željezo se mijenja, nestaje sivo-crne boje, nije više hladno, sada dobiva boju vatre, grije i peče kao vatra. Željezo je vatra prožela i poprimilo je sve osebine vatre. Kad se izvadi iz vatre, tada postaje isto kao i prije.

Tako je i s dušama. Dok je združena s Bogom, Bog ju potpuno prožimlje, duša postaje slična Bogu. Čim se grijehom od Boga odijelila, odmah prestaje Božje djelovanje u njoj — milost je izgubljena. — Sv. Atanazije nije pretjerao, kad je rekao, da je Bog od ljudi napravio bogove. Sv. Augustin slično je ustvrdio: „Krist je postao čovjekom, da bi čovjek postao bogom“.

Čuvaj svoje veze s Bogom. Čuvajmo milost Božju. — Neka naša duša uvijek bude prožeta Bogom. Ne zaboravimo nikada na zasluge Kristove za naše uzdignuće do visine Božanskog života u nama.

Mi svoje molitve završavamo: „Po Gospodinu našem Isusu Kristu“. Ništa ne možemo sami po sebi. Ništa za svoj nadnaravni život nijesmo sami, svojim zaslugama, učinili. Sve je to po Gospodinu našem Isusu Kristu. Amen.

2. Potreba milosti

Mi smo stvoreni za nebo, za vječnost, za Boga. Svrha našeg života je uzvišena nad našu narav i nadilazi naše ljudske sile. Mi sami po sebi nikada Boga ugledali ne bi, nikad k Njemu ne bi došli, nikad se spasili ne bi. Nama treba pomoć, izvanredna pomoć Božja. Što nam je dakle nužno za spasenje? U nebo se dolazi po svetoj vjeri i svetom životu. Bez vjere nema spasa, kako reče sv. Pavao: „Bez vjere nemoguće je ugoditi Bogu“, a vjera je dar Božji, milost Božja. Ali nije dosta samo vjerovati, jer vjera je bez dobrih djela mrtva. Kad je neki mladić zapitao Isusa: „Učitelju dobri, što moram činiti, da postignem život vječni?“, Isus mu odgovori: „Ako hoćeš ući u život, drži zapovjedi“. To je dakle pravi put u nebo: drži zapovijedi! A zapovijedi su za nas ljude teret, jaram, sila, svladavanje, heroizam. Bez Boga, bez Božje pomoći i milosti nemoguće je vršiti zapovijedi i ostati vjeran i pravedan. Zato Isus na rastanku s apostolima na zadnjoj večeri otvoreno govori: „... bez mene ne možete učiniti ništa“ (Iv. 15,5). Zato ćemo danas progovoriti o potrebi Božje milosti.

Milost je potrebna za spasenje. Isus se nalazi u Kafarnaumu na lijepom jezeru genezaretskom. Cijeli dan je učio narod i liječio bolesnike. Na večer, kad se spuštao mrak, pozvao je učenike u lađicu da plove na drugu stranu obale. Učenici zaveslaše, narod je u počitanju pratio očima lađicu, bila je tišina, more mirno kao ogledalo. Isus je od umora legao u dno lađice i tvrdo zaspao. Ali najednom se digne na moru bura i oluja, uzvitla bijesne valove, koji se stanu s lađicom poigravati kao s kakvom igračkom amo tamo. Voda je već prodirala u lađicu i svakim časom je prijetio brodolom i katastrofa. Sve se zamračilo. Apostoli naprežu sve sile. Uzalud. Bura je jača, vjetar je snažniji, more je bjesnije. Apostoli iznemogoše, obli ih mrtvački znoj, i u smrtnom strahu probude Isusa s povikom: „Gospodine, spasi nas!“ Isus ih prekori: „Što se plašite, malovjerni!“ Tada ustane, pruži ruku nad more i u taj čas nasta na moru tišina velika.

Braćo! Naš život je kao lađica, koja plovi po moru. Mi želimo preploviti more života i stići s onu stranu obale u luku sreće, vječnog blaženstva. Ali na putu života dižu se često bure i oluje. Zar ih ne poznajete? To su pogibelji grijeha i propasti. To su oluje i bure iznutra i izvana. Dižu se bure vlastitog tijela, strasti, požude. Dižu se oluje duha, neurednih misli, želja, uživanja. Dižu se bure i oluje oko nas, s lijeve i s desne strane. Pogibelji od zlih ljudi, pokvarenjaka, tipova, koji nastoje da nas zavedu u ponor grijeha. Pogibelji od neprijatelja, koji bi nas htjeli uništiti. Pogibelji od zle okoline, zlog društva, loše štampe, grješnih zabava, dvorana, predstava, svega zla, što diže oko nas bure i oluje, da nas utopi u vrtlogu ovog svjetskog meteža, zabluda, stramputica, koje vode u ponor i propast. — Mi o toj životnoj borbi naprežemo sve sile da se održimo na površini, ali često puta je bura, oluja jača od naših sila i prijeti nam opasnost da potonemo u dubinu. Apostoli su se obratili Isusu za pomoć. I nama ne preostaje drugo, nego da se obratimo Isusu s povikom: Gospodine, spasi nas! Izgibosmo! Zaista: bez Boga, bez Isusa, bez pomoći i milosti Božje, ne možemo ništa, propadosmo, izgibosmo.

Milost je potrebna kao dar vjere. 1. *(Potreba objave. Objektivna vjera. Gratia externa.)* Da se Bog nije ljudima smilovao i objavio im pravu vjeru, mi bi danas bili u tami poganstva i bezvjerja. Ni najveći umovi i filozofi starih kulturnih naroda: Indijanaca, Egipćana, Grka i Rimljana, nisu se mogli dovinuti do vjere u pravoga Boga. Egipćani su vjerovali i obožavali sunce, mjesec, zvijezde, prirodu, životinje, napose nekog bika Apisa, kome su i žrtve prikazivali. Stari Indijanci su vjerovali i častili svete krave, i njima su podizali hramove. Grci i Rimljani bili su najkulturniji narodi staroga svijeta, pa su vjerovali u svu silu bogova i božica, preko 30.000 tako, da jedan njihov pjesnik kaže, da ćeš na ulici sresti prije kip boga, nego živog čovjeka. Ti njihovi bogovi su se opijali, tukli, otimali, pljačkali, robili, palili, valjali u baruštini najgadnijih grijeha. Tako stari kulturni narodi. A današnji mudraci, koji ne vjeruju u Boga, upadaju u slične zablude. Jednima je: sve bog, sva priroda je bog. To je panteizam. Drugima je čovjek bog. On je najviše biće, gospodar i suveren nad svom prirodom. To je racionalizam. Trećima je materija bog, koja sve vodi i kojoj ima sve da služi. To je materijalizam.

Ako je tako stanje našeg slabog razuma, zar nije onda bilo potrebno, da nam se Bog smiluje, da nam se objavi, da nas pouči, da nam daruje dar i milost prave vjere?

Ako je čovjek tako duboko pao, zar onda nije bila potreba, da nam dobri Bog pošalje najveći dar s neba, Svoga Sina Isusa Krista, da nas uči o istinama sv. vjere, da nam pokaže put u nebo?

Ako je čovjek tako slab u vjeri, da štuje životinje i materiju, zar nije onda bila potreba, da nam dobri Isus ostavi iza Sebe još jednu trajnu milost do konca svijeta, svoju Crkvu, svoje Duhovno Kraljevstvo, da nam čuva vjeru neokaljanu i da nas vodi u kraljevstvo nebesko?

Zaključujem: bez posebne milosti Božje, bez objave Božje, nema prave vjere.

2. *(Potreba unutarnje milosti. Gratia interna.)* — Ali nije dosta samo ova vanjska milost: objava Božja, utjelovljenje Sina Božjega, ustanova sv. Crkve. Uza sve to ima ljudi, koji ne vjeruju, ima još uvijek bezbožaca. To su ljudi, za koje veli Isus: Imaju oči, a ne vide. Imaju uši, a ne čuju. — Potrebna je dakle još neka unutarnja milost, svijetlo i snaga, koja će otvoriti oči našem razumu i vrata našem srcu, da upozna i primi vjeru u pravoga Boga.

Evo jedne slike. Divan je dar Božji dan i danje svijetlo. Kako bi bilo strašno, kad bi oko nas vladala vječna noć, tama i mrak. Život bi bio skučen, tužan, nemoguć. — A kako je sasvim drugačije, kada svane dan. Sve se budi, ustaje na novi život, ljudi, životinje i biljke. — Ali još nije dosta! Za puninu života, za veselje i radost života, treba još neko nebesko svijetlo, neki plamen i žar s neba, neki pokretač života, a to je sunce. Kada sunce sine i obasja svojim svijetlom i žarkim tracima zemlju, tada trave dižu svoje glave, cvijeće otvara svoje čaške, plodovi se zameću i rastu, životinje poigravaju, ptice cvrkuću i pjevaju, a ljudi radosno i veselo idu na posao. Život se razvija u svoj punini. Sunce, svojim svijetlom i toplinom, unosi u svijet puninu života.

Što je sunce u prirodi, to je milost Božja u duši čovjeka. Ona je svijetlo razuma i toplina srca. U svijetlu milosti razum spoznanje Boga kako se očitovao svijetu u objavi, spoznaje Isusa Krista, kao Sina Božjega, spoznaje Crkvu, kao kraljevstvo Božje na zemlji. Milost je žar srca i snaga volje, da se oduševi za vjeru i da je provede u život. Bez sunca mi-

losti Božje, čovjek je slijep kod očiju i gluh kod ušiju.

Primjer sv. Pavla. Bio je učen, poznavao je u tančine sv. Pismo, knjige St. Z. i proučio je svu grčku kulturu. Slušao je propovijedi apostola i posebno sv. Stjepana, đakona i mučenika, ali uza sve to, nije imao vjere, jer ga još nije takla milost Božja. Istom na putu u Damask obasja ga odjednom svijetlo s neba i čuo je glas: Savle, Savle, zašto me progoniš? To je bila milost Božja, koja ga je iznutra tako ganula, da se Savao odmah obratio: Gospodine, što hoćeš da činim? I kad je ušao u grad u kuću učenika Ananije, spadoše s očiju Savla kao ljuske ili mrene, on progleda i dade se krstiti. Od tada se zove Pavao, posuda izabrana, najveći apostol Kristov.

Zaključujem: bez milosti nema sv. vjere u pravoga Boga.

Milost je potrebna kao snaga volje za vršenje Božjih zapovijedi. Braćo! Nije dosta samo vjerovati u Boga. Nije dosta samo biti kršten, biti član Crkve, vjernik, katolik. To još nije put do Boga. Treba i živjeti po Božjim zapovijedima, treba vjerovati svojim životom. Isus je jasno rekao: Ako hoćeš da uđeš u život, drži zapovijedi!

Zapovijedi nisu mala i laka stvar. Tu treba poslušnosti, treba odvažnosti, treba odricanja, treba borbe, treba ustrajnosti, treba heroizma. Naša pokvarena narav vuče na jednu stranu, prema zemlji i zemaljskim užicima, a zapovijedi mnogo toga zemaljskog zabranjuju. Društvo oko nas vuče na svoju stranu, na život, koji nije u skladu s Božjim zapovijedima. Sotona rovari, da nas na zlo navede i upropasti. Nije lako i posve je nemoguće, da mi svojim slabim silama ne pogriješimo.

Prva zapovijed traži živu vjeru i molitvu Bogu. Pokušajte to provesti i pobožno izmoliti samo jednu krunicu. Nije to lako. Zato apostoli mole Gospodina za pomoć i milost: „Gospodine, umnoži našu vjeru" (Lk. 17, 5): „Gospodine, uči nas moliti se" (Lk. 11, 1.).

Druga zapovijed zabranjuje oskvrnuti ime Božje. Mnogi psovač se izgovara: Meni je teško ostaviti naviku psovanja. Razumijem da je teško, ali za to treba milosti Božje. U četvrtoj zapovijedi se roditelji izgovaraju: Nemoguće je izaći na kraj s djecom, to je nepodnosiv teret. Djeca vele: teško je uvijek slušati. Posve razumljivo da je teško, ali sve ide uz pomoć i milost Božju. Bog traži u šestoj zapovijedi da se odričemo svih putenih naslada i da živimo čisto i sveto. Mnogi vele: to je nemoguće. Istina, da je to nemoguće slabim ljudskim silama, a milošću Božjom sve je moguće.

Mala Terezija je nekoć izjavila: „Terezija nije ništa, ali Terezija i Bog je sve". Tako je. To je prava riječ. Čovjek po sebi je ništa, slabić, grješnik, ali čovjek s Bogom, s milošću Božjom je sve, može sve, pa može od grješnika postati i svetac. Zato sv. Pavao kaže: „Sve mogu u Onom, koje me krijepi" (Fil. 4, 13.).

Stanje milosti — put do vječnosti. Naša konačna svrha i cilj je blaženstvo u nebu. Jedini most, koji vodi sa zemlje u nebo je stanje Božje milosti. Tko je u milosti, taj je bez grijeha, čist da uđe u čisto nebo. Tko je u milosti, taj je posvećen i pravedan. A sveti i pravedni su pozvani u nebo. Tko je u milosti, taj nosi božanski život u sebi, a punina i savršenstvo tog života je blaženo gledanje Boga u nebu. Tko je u milosti, taj je dijete Božje, a sv. Pavao veli: „Ako smo djeca Božja, onda smo i baštinici: baštinici Božji, a subaštinici Kristovi" (Rim. 8, 17.).

Zaključujem: Bez milosti Božje ne možemo ništa, nismo ništa, nema nam spasenja.

Povucimo iz današnje propovijedi ovu divnu pouku: Prvo: **nama je potrebna poniznost.** Mi po sebi nismo ništa, sva je naša veličina u Bogu. Krist je rekao: Bez mene ne možete ništa! A sv. Pavao priznaje: Po milosti Božjoj sam ono, što jesam (1. Kor. 15, 10.).

Drugo: **nama je potrebna molitva.** Bog daje milost onima, koji ga mole. Ništa bez molitve, i obratno, veli Isus, sve dobivamo po molitvi: Tražite i naći ćete. Prosite i dobit ćete. Kucajte i otvorit će vam se.

Treće: **nama je potrebna suradnja s milošću.** Milost nije nasilje našoj volji, nego dar, koji možemo primiti, ili odbiti. Bog traži našu slobodnu suradnju, jer veli sv. Augustin: Koji te je stvorio bez tebe, ne će te spasiti bez tebe!

3. Milost posvetna

Velike se stvari događaju u krštenju djeteta. Dijete se rađa na ovaj svijet kao grješnik, kao poganin, Na njegovoj duši leži teški istočni grijeh. To je baština od naših praroditelja. Ovako grješno dijete nije sposobno za nebo. Ništa nečista ne može ući u nebesko kraljevstvo. Zato je Isus ustanovio sakramenat sv. Krštenja, da se grješno Adamovo di-

jete preporodi u Isusovo dijete, u dijete Božje. U času kada krsna voda opere dijete i krstitelj izgovara posvetne riječi: Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha svetoga, događa se u duši djeteta nešto čudesno: Duh Sveti preporađa, konsekrira, posvećuje dušu djeteta, krsnom vodom, da ta grješna i poganska duša, postane svetom i kršćanskom dušom. Od poganina, milošću krštenja, postaje kršćanin. Od poganske duše postaje kršćanska, Kristova duša. Duša poprimi obličje, fizionomiju Isusa Krista.

Ovo čudesno preporođenje i posvećenje proizvodi u duši milost posvetna. Danas ćemo razmatrati o toj posvetnoj milosti: prvo — samu milost u sebi, drugo — o njezinim učincima u duši, i napokon o dolasku i odlasku iz duše.

Milost posvetna u sebi, u svojoj biti i naravi. Isus je prikazao tu posvetnu milost u priči: o *svadbenom ruhu*. Neki kralj priredio svom sinu veliku svadbu. Svega je bilo priređeno za goste, ali se gosti slabo odazvali. Neki su čak ubili kraljeve sluge kad su im uručili poziv na svadbu. Kralj ih strogo kazni. Tada pozove nove goste na svadbu. I napuni se dvorana gostiju. I pođe kralj da pogleda i pozdravi goste. Svi svečano obučeni u svatovska odijela, kraljevka odijela, koja im je, prema istočnjačkom običaju, darovao sam kralj. I gle! Kralj ugleda jednog uzvanika bez svadbenog odijela. Upita ga: „Prijatelju, kako si ušao amo bez svadbenoga ruha? On je šutio. Tada zapovjedi kralj slugama: Svežite mu ruke i noge i bacite ga napolje u tamu! Ondje će biti jauk i škripa zubima. Jer su mnogi zvani, ali je malo izabranih." (Mt, 22,1—14.)

To je Kristova priča, kojom upozorava ljude na Božji poziv na Kristovu svadbu u nebu. Za ulazak u nebo na svadbu nije potrebno ni plemstvo, ni mudrost, ni zdravlje, ni ljepota, ni bogatstvo, ni položaj, ni slava. Jedno treba imati: svadbeno kraljevsko ruho. To ruho daje sam kralj-Bog. To ruho je milost Božja, posvetna milost Božja.To Božje ruho nije satkano od pamuka niti vune, niti svile, nego iz svetih Božjih niti. To su niti božanske svetosti, koje su protkale dušu kao tkivo osnovu. To je prava konsekracija ili posvećenje duše Božjom svetošću.

To kraljevsko svadbeno ruho u sv. Krštenju zovemo preporođenje duše, jer se duša preporađa na novi život, duhovni život, božanski život. Kao što duša daje tjelesni život tijelu, tako posvetna milost krštenja daje duhovni život, božanski život duši. Kao što je tijelo bez duše mrtvo, tako je i naša duša bez milosti posvetne mrtva za nebo, za Boga. — Zato je anđeo objavio sv. Ivanu Apostolu da piše nekom grješniku: „Znam tvoja djela, — imaš ime, da si živ, a mrtav si." (Ap. 3,1.) To znači: živiš tjelesno, a mrtav si duševno, jer si lišen milosti.

Milost je neki viši, sveti, upravo božanski život u duši. Adam ga je dobio u času stvorenja, jer je stvoren u milosti posvetnoj, ali je izgubio taj božanski život u času prvog grijeha, izgubio ga je za sebe i za nas, svoje potomke. Zatvorena su vrata neba, kroz koja teče milost Božja u naše duše. — Kad se branom zaustavi prolaz vode kroz propuste, tada ostane polje bez vode, bez života, neplodno. Ta brana na nebeskom kanalu milosti, je svaki teški grijeh. Duša ostaje bez milosti, bez duhovnog života. — Isus Krist je došao na svijet, digao branu grijeha i danas opet teče milost Bozja u naše duše preko sedam kanala, sedam sv. sakramenata.

O posvetnoj milosti možemo govoriti dalje u slikama:

Ona je kao sunce u našoj duši, koje božanskim sjajem prožima dušu i u njoj stvara ljepotu neba.

Ona je božanska vatra, plamen, koji daje životnu toplinu našoj duši. Kao što vatra prožima i pretvara hladno željezo u neku novu užarenu masu, koja svijetli i grije, tako i milost posvetna pretvara našu mrtvu i ledenu dušu u neko božansko biće, koje sjaji i grije božanskim sjajem i žarom.

Ona je izvor vode žive, koja pere i čisti dušu od ljage grijeha i daje joj nebesku čistoću i svetost Božju.

Ona je božanski kalem na ljudskoj divljaki. (S. Katarina Sijenska). Kao što divljaka sama po sebi ne može roditi plemeniti rod, tako i naša duša sama po sebi ne može roditi svete, nebeske plodove. Ali, ako se u divljaku ucijepi plemeniti kalem, tada divljaka postaje plemenito stablo, koje rađa dobre plodove. Isto tako je i s našom dušom. Ako se u našu dušu ucijepi božanski kalem milosti posvetne, tada naša duša postaje neka božanska duša spodobna, da rađa svete, božanske plodove.

To je eto slikovito prikazana milost posvetna. Ona je dakle preporođenje, posvećenje, konsekracija naše duše na neki viši, sveti, bo-

žanski život. U duši stanuje sam Bog, Presv. Trojstvo. Zato sv. Pavao kaže: „Ne živim ja, nego Krist živi u meni."

Milost posvetna u svojim učincima, plodovima u duši. Pođimo korak naprijed. Milost posvetnu najbolje možemo upoznati po njezinim plodovima u duši. Tu vrijedi ona Kristova: Po plodovima njihovim, poznat ćete ih. Veličanstveni su plodovi milosti posvetne.

1. Od grješnika čini sveca i pravednika. Dijete dolazi na ovaj svijet kao grješnik i poganin. Na duši nosi grješnu baštinu, istočni grijeh. U sv. Krštenju se duša preporađa, čisti, posvećuje. Iz grješne postaje sveta duša, Kristova duša, kršćanin. Kao što voda pere i čisti tijelo krštenika od tjelesne ljage, tako i krsna milost pere i čisti dušu krštenika od duševne ljage, grijeha. Kao što vodom oprano tijelo postaje lijepo i čisto,tako i duša oprana milošću posvetnom postaje lijepa, čista, sveta i pravedna. Po milosti se dakle u duši događa duševni preporod, posvećenje, preobraženje u sveca i pravednika.

2. Od sveca i pravednika uzdiže dušu na čast djeteta Božjeg. Milost posvetna nas uvađa u svetu obitelj Božju, kao djecu Božju. Bog postaje naš otac, a mi Njegova djeca. Zato nas Isus uči moliti: Oče naš, koji jesi na nebesima. Isto tako sv. Ivan opominje: „Vidite, kakvu nam je ljubav dao Otac: Mi se zovemo djeca Božja, i jesmo." (1. Iv. 3,1.) Ovu misao zaključuje sv. Pavao: „A kad smo djeca, baštinici smo: baštinici Božji, a subaštinici Kristovi." (Rim.8,17.) Dakle: milost posvetna nam kao djeci Božjoj daje nebesku baštinu, pravo na nebo.

3. Ako smo po milosti djeca Božja, onda smo po milosti i braća Isusa Krista. Isus i mi imamo zajedničkog Oca na nebu. Isus je Božji Sin po naravi, a mi po milosti i posinjenju. Krist je po naravi prvijenac velike Božje obitelji, a mi smo djeca i braća Kristova po otkupljenju i posinjenju. Zato sv. Pavao zove Krista da je: „Prvorođeni među mnogom braćom" (Rim. 8,29.), a nas ostale zove: djecom, koja su primila Duha posinjenja, u kojem vapijemo Bogu: Aba, Oče!" (Rim. 8,15.) Koliko naše uzvišenje, odlika i pravo! Jer smo djeca Božja i braća Kristova, imamo pravo na subaštinu Kristovu u nebu.

4. Ako smo djeca Božja onda nosimo u sebi Duha Božjega i zato smo hram Duha Svetoga i hram Presv. Trojstva. Gje je milost posvetna, tamo je i Duh Sveti. Sv. Pavao: „Ili ne znate, da je tijelo vaše hram Duha Svetoga, koji je u vama, kojega imade od Boga". (1. Kor. 6,19.) Ali, mi smo ne samo hram Duha Sv., nego i hram Presv. Trojstva. Isus veli za one, koji su u ljubavi i milosti: „Tko ljubi mene, držat će riječ moju i k njemu ćemo doći i u njega se nastaniti". (Iv. 14,23.) U našoj duši se po milosti otvara nebo, jer gdje je Boga, Isus, Presv. Trojstvo, tamo je nebo. Tu misao razvija lijepo sv. Augustin i mnogi sveci: Pravednici su nebesa, jer u njima stanuje Bog. Noseći u sebi Boga neba, mi smo nebo. (In Ps. 88.) Isto Origen: „Ti si nebo i ideš u nebo. Duša je maleno nebo". Bog se po milosti spušta u dušu i tamo stvara nebo.Mi nosimo Boga u duši kroz život. Mi smo Bogonosci! Zar nije milost divan dar, božanski dar?!

4. Milost je jamstvo našeg spasenja i blaženstva. Ako po milosti nosimo već na ovom svijetu Boga i nebo, onda ćemo se s takvom dušom u času smrti preseliti u veliko nebo, gdje ćemo kroz svu vječnost gledati Boga licem u lice, ljubiti Ga vječnom ljubavlju i uživati vječno blaženstvo. Sv. Ivan: „Ljubljeni, sad smo djeca Božja, i još se ne pokaza, što ćemo biti. Znamo, kad se pokaže, bit ćemo Njemu slični, jer ćemo ga vidjeti kao što jest." (1. Iv. 3,2.) Tko vidi Boga, taj ne može a da Ga ne ljubi, a u toj božanskoj ljubavi i smirenju u Bogu, leži naše vječno blaženstvo.

Zaključujem: Evo veličanstvenih, božanskih plodova milosti posvetne u duši. Samo Bog u prevelikoj ljubavi svojoj, može čovjeka ovako uzdići u božanski red, da ga učini Sebi sličnim u svetosti, pravednosti i blaženstvu.

O dolasku i odlasku milosti iz duše. U našoj duši se bore dva strahovita neprijatelja: milost i smrtni grijeh. Gdje je jedan, tamo ne može biti drugi. Jedan uništava drugog. Gdje je milost, tamo nema smrtnog grijeha, i obratno, gdje je smrtni grijeh, tamo nema milosti posvetne.

Zapamtite: milost posvetna se gubi svakim smrtnim grijehom. U smrtnom grijehu je mržnja na Boga, vrijeđanje Boga, nepravda prema Bogu, nezahvalnost prema Bogu, buna, odmetništvo, revolucija, ubistvo milosti Božje u duši. U takvoj duši vlada tama, nemir, nered, rastvaranje baruština, razvaline, propast. U takvoj duši nema mjesta Bogu i milosti Božjoj. Bog takvu dušu odbija, prezire, kazni vječnim mukama i kaznama.

Eto s takvom grješnom dušom se rađa dijete na svijet. Takvu grješnu dušu ima svaki

kršćanin, kada teško sagriješi. On tjera Boga i milost posvetnu iz svoje duše. Takova duša nije vrijedna ni sposobna da se spasi. I ne bi se spasila, da se Bog nije čovjeku smilovao i dao mu sredstva, da se preko njih oslobodi grijeha i opet postigne Boga i milost Božju. To su sv. sakramenti.

Prvi sakramenat spasa je sv. Krštenje. Tu se duša djeteta vodom i posvetom Duha Svetoga preporađa i posvećuje u Bogu. Milost posvetna ulazi, a grijeh izlazi u ništavilo iz duše. Milost posvetna pere i čisti dušu do uništenja grijeha. Duša je sada oprana, očišćena, posvećena, sveta, božanska. To sveto stanje duše ostaje tako dugo, dok čovjek smrtno ne sagriješi. Smrtnim grijehom se uuištava milost posvetna i Bog tjera iz duše. Takva duša se ne bi nikad spasila, da se dobri Bog nije čovjeku ponovo smilovao i ustanovio: **Drugi sakramenat spasa: sv. Ispovijed ili sakramenat pokore.** U sv. Ispovijedi se grješniku,koji se je skrušeno pokajao i sve svoje smrtne grijehe ispovjedio kako treba, odriješenjem ispovjednika mjesto Boga opraštaju grijesi. Odrješenjem ulazi u dušu milost posvetna, i ona u ništavilo satire smrtni grijeh. Milost i grijeh se odnose kao vatra i voda, jedno uništava drugo.

Evo to je nauka: o milosti i o sakramentima. Mi ćemo tu nauku na široko tumačiti u ovogodišnjim propovijedima o sv. sakramentima.

Zaključak. 1. Budimo Bogu zahvalni na divnom daru milosti posvetne. 2. Budimo ponosni da smo djeca Božja. 3. Čuvajmo milost posvetnu, jer je ona jamstvo našeg spasenja.

4. Milost djelatna

U prošloj propovijedi smo govorili o **milosti posvetnoj**, a danas ćemo raspravljati o **milosti djelatnoj**. Vi vidite odmah, da nas Bog obasipa svojom milošću samo da se možemo lakše spasiti. Jedna nas milost posvećuje, a druga nam pomaže u djelovanju. Ona, koja nas posvećuje, zove se milost posvetna, a ona koja nam pomaže u djelovanju, zove se milost djelatna. Milost posvetna je trajna u duši, barem traje tako dugo, dok ju ne ukloni smrtni grijeh. Milost djelatna je prolazna, časovita, kao iskra ili zvuk ili poziv, i traje dok traje djelo, radi kojeg nam je darovana.

O toj djelatnoj milosti želim danas govoriti. — Da nam propovijed bude lakše razumljiva, razdijelit ćemo je na na slijedeća pitanja:

1. Milost djelatna je svima potrebna. 2. Svi dobivaju milost djelatnu. 3. Bit i vrste djelatne milosti. 4. Djelovanje milosti u duši.

1. Milost djelatna je potrebna. Neki britanski monah Pelagije, koji je živio u 5 st. po K., učio je ovu zabludu: Čovjek može naravnim silama svoje volje vršiti sve Božje zapovijedi, svladavati sve strasti i napasti i bez pomoći Božje milosti doći do kršćanske savršenosti.

Taj monah Pelagije pokazuje, da nije poznavao niti čovjeka niti Boga. Nije poznavao čovjeka; da je on po naravi slab, ograničen, grješan, i da je radi toga upućen na tuđu pomoć. Dijete je upućeno na pomoć roditelja. Mladići i djevojke trebaju savjeta i pomoći starijih. Odrasli ljudi pomažu jedni drugima, seljak radniku i obrtniku, a ovi opet seljaku. Jedan stalež radi i pomaže drugima, i tako se omogućuje život. Starci su pogotovo upućeni na pomoć svoje djece, bez čega ne bi mogli živjeti. Dakle, mi ljudi trebamo tuđe pomoći, da možemo živjeti, da se možemo razvijati, da možemo ostvariti program našega života.

Pelagije je pokazao, da ne pozna niti Boga. Bog je naš dobri Otac, koji ljubi i pomaže svoju djecu, koji brani i čuva svoju djecu od propasti, koji vodi svoju djecu u vječno blaženstvo.

Milost je čovjeku potrebna. O toj potrebi milosti govori Isus jasno svojim Apostolima u prispodobi s čokotom i lozama: „Ja sam čokot, vi loze. Tko ostaje u meni, i ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez mene ne možete učiniti ništa“ (Jo 15, 5). — Istina je: bez Boga i Božje milosti ne možemo učiniti ništa.

1. Milost je potrebna poganima, bezvjercima, krivovjercima kao dar prave vjere. Do vjere se ne dolazi naravnim razumom, nego milošću Božjom. Vjera je dar Božji. Eno sv. Pavla. Pun znanja starozavjetnih Knjiga. Vjeruje u Mojsiju, a ne vjeruje u Krista. Zašto? Ne može da vjeruje sam od sebe, jer još nije dobio milost vjere. Istom na putu u Damask obasja ga milost Božja i on prihvaća vjeru, postaje vjernik i Apostol Kristov. Zato Isus kaže: „Nitko ne dolazi k meni, ako ga Otac, koji me je poslao, k sebi ne privuče“ (Jo 6, 44). Bog čovjeka privlači milošću.

2. Milost je potrebna grješnicima, da se obrate. To uči povijest i život obraćenika. Marija

Magdalena se obratila istom onda, kada ju je dirnula milost Spasitelja. Ona ulazi u kuću Simona i pokorničkim suzama pere noge Isusove i svoje grijehe. — Matej carinik se obraća dolaskom Isusovim u njegovu kuću, i dolaskom milosti u njegovu dušu. — Sv. Augustina nije obratila njegovu mudrost i učenost, nego suze i molitve njegove majke, koje su isprosile sinu milost obraćenja. — Ovu nauku potvrđuje sv. Pavao: „Svi su sagriješili i nemaju slave Božje (milosti Božje). I dobivaju opravdanje bez zasluge, milošću njegovom po otkupu, koji je u Isusu Kristu“ (Rom 23, 24).

3. Milost je potrebna pravednicima za dobra djela, zaslužna za nebo. O pravednicima govori Isus, da su kao loze na čokotu Božjem: „Ostanite u meni, i ja u vama. Kao što loza ne može roda roditi sama od sebe, ako ne ostane na čokotu, tako i vi, ako ne ostanete u meni. Ja sam čokot, vi loze. Tko ostaje u meni, i ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez mene ne može učiniti ništa“ (Jo 15, 4—5).

(Svršit će se)

IZ BISKUPSKE KANCELARIJE

OKRUŽNICA

Broj: 1630 - 1953.
Predmet: **Propovijedanje u 1954. godini.**

Prečasna i velečasna braćo svećenici!

S prvom nedjeljom Došašća ulazimo u treći ciklus propovijedi. Kroz cijelu godinu govorit ćemo vjernicima o Božanskom, nadnaravnom, milosnom životu duše.

1. Propovijedat ćemo samo nedjeljom kod svečane sv. Mise. Na blagdane tema je slobodna. Posebno Vam stavljamo na srce, da u svetoj marijanskoj godini iskoristite Marijine blagdane, da obradite mariologiju i poučite svoje vjernike, što moraju znati o Bl. Djevici Mariji.

2. Ponovno upozorujemo, da je propovijedanje po planu preceptivna obligacija. Zato svi dušobrižnici moraju nabaviti bilježnice i točno upisivati nadnevke, kada je koja propovijed održana i temu, koja je u njoj obrađena, da gg. dekani kod vizitacije mogu kontrolirati, da li se propovijedalo po odredbi.

3. Ove ćemo godine propovijedati „mudrost Božju u tajnosti sakrivenu, koju preodredi Bog prije vjekova za slavu našu“ (1 Kor. 2, 7). Zato ćemo posebno nastojati, da sebe uvjerimo sa sv. Pavlom: „Riječ moja i propovijedanje moje nije u uvjerljivim i mudrim riječima, nego u dokazivanju Duha i sile, da se vjera ne naslanja na mudrost ljudsku, nego na silu Božju“ (1 Kor. 2, 4—5).

4. Cijeli naš život treba da bude prožet Božanskim životom. Inače se moramo bojati „da dok drugima propovijedamo, sami ne izgubimo nagradu“ (1 Kor. 9, 27) u vječnosti. Naš će život više i uspješnije propovijedati, nego naše riječi.

5. Naše najveće veselje i naša nagrada u vremenitom radu bit će, ako vidimo uspjeh naših riječi u što češćem sjedinjivanju naših vjernika sa svojim Bogom u čestom primanju sv. Sakramenata, napose sv. Pričesti. Zato nastojte, da svaka vaša propovijed ne bude samo naučno izlaganje svetih istina, nego uvijek neka bude istaknuta i primjena za život.

Đakovo, 15. XI. 1953.

† Stjepan
nasl. biskup

Broj: 1570 - 1953
Predmet: **† Franjo Dr. Rački,** svećenik

U petak 6. studenog 1953. pokopan je na rkt. groblju u Srijem. Mitrovici presvj. g. Msgr. Dr. Franjo Rački svećenik u 71. godini života i 45. godini misništva.

Poziva se vlč. svećenstvo biskupije, da za dušu pokojnog brata izvoli odslužiti jednu tihu sv. Misu.

Đakovo, 11. studenog 1953.

† Stjepan
nasl. biskup

Enciklika „Fulgens corona“. Donosimo na uvodnom mjestu u ovom broju glavne misli nove enciklike pape Pija XII. Izdana je 8. IX. 1953. U njoj papa proglašuje 1954. godinu marijanskom godinom u vezi stogodišnjice dogme o Bezgrješnom Začeću Bl. Djev. Marije (1854).

Ivan Teutonac, biskup bosanski. — 4. studenog o. g. navršilo se sedam stotina godina od smrti Ivana Teutonca, bosanskog biskupa. U slijedećem ćemo se broju kraćim člankom osvrnuti na tu svetu osobu.

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 6. — Pretplata godišnje 400 Din. — Broj čekovnog računa 573-T-86 — Tisak Gradske tiskare u Đakovu